

Sygn. akt III Ca 132/16

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący: SSO Mieczysław H. Kamiński - sprawozdawca

Sędziowie: SO Katarzyna Kwilosz-Babiś

SO Tomasz Białka

Protokolant: sekr. Katarzyna Gołyźniak

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko (...) Bankowi (...) w Z.

o nakazanie wykonania czynności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zakopanem

z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt I C 425/15

oddala apelację.

(...)

Sygn.. akt III Ca 132/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15.12.2015 r. Sąd Rejonowy w Zakopanem uwzględniając żądanie powódki nakazał pozwanemu (...) Bankowi (...) w Z. wydanie powódce M. O. historii rachunku bankowego nr (...) za okres od 01.01.2011r. do 27.05.2014r. oraz orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 §1 k.p.c.

Sąd I instancji ustalił, iż powódka domagała się wydania historii rachunku bankowego podnosząc, iż jako spadkobierca H. S., którą ze stroną pozwaną wiązała umowa dotycząca prowadzenia rachunku bankowego o numerze wskazanym w pozwie jest uprawniona do jej otrzymania za okres sprzed otwarcia spadku, to jest od 01.01.2011r. do 27.05.2014r. Spadkodawczyni zmarła bowiem w dniu 27.05.2014r., a spadek po niej jako wyłączny spadkobierca nabyła powódka.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki zasługuje na uwzględnienie. Oceniając rodzaj węzła prawnego, łączącego strony umowy o prowadzenie rachunku bankowego Sąd I instancji wskazał, iż jest to umowa kausalna, dwustronnie zobowiązująca, jednak nie wzajemna. Dalej Sąd Rejonowy podniósł, iż wbrew temu co wywodzi strona pozwana, umowa rachunku bankowego nie wygasa z chwilą śmierci osoby, na rzecz której jest on prowadzony. W tym zakresie Sąd odwołał się do treści art. 922 k.c. zauważając, że prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na spadkobierców, jedynie za wyjątkiem nienależących do spadku praw

i obowiązków zmarłego ściśle związanych z jego osobą, jak również praw, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego czy są one spadkobiercami.

W tych okolicznościach z uwagi na fakt, że stosunek obligacyjny prowadzenia rachunku bankowego pomiędzy bankiem, a powódką jako spadkobierczynią H. S. trwa nadal, Sąd Rejonowy uznał iż jest ona zobowiązana do przedstawienia historii rachunku bankowego za okres, w którym stroną była spadkodawczyni. Obowiązek ten wynika, zdaniem Sądu Rejonowego z istoty umowy prowadzenia rachunku bankowego, jak i z ogólnej klauzuli współdziałania stron stosunku obligacyjnego zawartej w art. 354 k.c.

Nie uwzględnił Sąd I instancji stanowiska strony pozwanej co do tego, że informacja w tym zakresie jest objęta tajemnicą bankową w stosunku do powódki.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła strona pozwana. Zaskarżając orzeczenie w całości zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to :

- art. 104 i 105 ustawy prawo bankowe poprzez ich niezastosowanie i nakazanie wydania historii rachunku bankowego, z okresu sprzed otwarcia spadku pomimo braku prowadzenia jakiegokolwiek postępowania z przewidzianych w treści art. 105 w/w ustawy.

- art. 725 k.c. , art. 354 k.c. i art. 922 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie w niniejszej sprawie.

W wyniku zaskarżenia apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania na jego rzecz

za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja strony pozwanej nie jest uzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zachodzą wskazywane w jej treści uchybienia, ani też uchybienia innego rodzaju, które winny zostać wzięte pod uwagę z urzędu przy rozpoznawaniu apelacji.

Na wstępie zauważyć należy, iż stosunek prawny łączący bank z kontrahentem posiadającym rachunek bankowy w kategoriach prawnych jest zobowiązaniem mającym swoje źródło w umowie. Z tej przyczyny, dla oceny więzi łączących poprzednika prawnego powódki ze stroną pozwaną należy odwołać się do zawartej przez nich umowy. Z treści pism kierowanych przez bank do powódki wynika, że H. S. była posiadaczem rachunku bankowego u strony pozwanej. Umowa rachunku bankowego jest zaś typową umową nazwaną z zakresu prawa cywilnego, zawieraną przez banki w ramach wykonywania czynności bankowych. Ma ona charakter umowy konsensualnej, zobowiązującej, odpłatnej, jednakże nie jest umową wzajemną (W. Pyziół System prawa prywatnego, t. 8, s. 331–332).

Zawarcie takiej umowy prowadzi do powstania zobowiązania o charakterze ciągłym, co powoduje brak możliwości odstąpienia od niej ze skutkiem wstecznym, a możliwe jest jedynie jej wypowiedzenie na przyszłość (W. Pyziół, Glosa do wyroku SN z dnia 21 czerwca 2006 r., I CSK 87/06, Pr. Bank. 2007, nr 1, s. 40). W zasadzie do jej zawarcia dochodzi poprzez przystąpienie do warunków przedstawionych przez bank, bowiem banki posługują się w tym zakresie – zgodnie z art. 384 i n. k.c. oraz art. 109 pr. bank. – ustalonymi przez siebie wzorcami umów, których treść uzupełniają ogólne warunki umów i regulaminy. W świetle art. 725 k.c. stronami umowy rachunku bankowego są więc bank i posiadacz rachunku, przy czym krąg podmiotów uprawnionych do ich posiadania nie jest tożsamy z podmiotowością w rozumieniu prawa cywilnego. Umowa rachunku bankowego rodzi skutki prawne wyłącznie między bankiem a posiadaczem rachunku (wyrok NSA w Krakowie z dnia 27 października 1995 r., SA/Kr 1620/95, Pr. Gosp. 1996, nr 4, s. 24), a najważniejszym obowiązkiem banku, wynikającym z istoty umowy, jest przechowywanie środków pieniężnych posiadacza rachunku, albowiem jest to podstawowy element umowy rachunku bankowego.

W czasie trwania umowy może dojść do zmian podmiotowych, zarówno podmiotu prowadzącego rachunek, w przypadku przekształceń podmiotowych po stronie banku, n.p. w razie podziału lub połączenia banków. Zmiana po stronie posiadacza rachunku może nastąpić w drodze czynności prawnej dokonanej między żyjącymi, n.p. w razie cesji wierzytelności (art. 509 i n. k.c.), ale również w przypadku następstwa prawnego na wypadek śmierci, z czym mamy do czynienia w niniejszym przypadku. W chwili otwarcia spadku następcy prawni posiadacza rachunku stają się stroną umowy rachunku bankowego wstępując w prawa zmarłego posiadacza rachunku. Potwierdzeniem nabycia prawa wynikającego z umowy jest postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku. Spadkobiercy, wstępując w prawa i obowiązki strony umowy z bankiem nabywają zarówno uprawnienie w odniesieniu do wierzytelności z rachunków bankowych spadkodawcy, jakie istniały w dniu śmierci spadkodawcy (postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 1997 r., I CKU 30/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 149), jak i w ocenie Sądu Okręgowego, również do podejmowania wszelkich czynności i wydawania bankowi poleceń, do jakich uprawniony jest posiadacz rachunku. Jedną z takich dyspozycji jest także uprawnienie do przeglądania historii rachunku, za cały okres trwania umowy, czego domagała się powódka. Jest to bowiem związane ściśle z możliwością kontroli prawidłowości wykonania przez bank poleceń posiadacza rachunku. Kontroli takiej nie sposób powódce odmówić.

Przepis art. 104 prawa bankowego stanowi zobowiązanie pracowników banku do przestrzegania tajemnicy bankowej polegającej na ograniczeniu możliwości przekazywania informacji uzyskanych w ramach udziału w czynnościach bankowych w stosunku do osób trzecich z wyłączeniami wynikającymi z art. 105 w/w ustawy. Jednak już z treści przepisu art. 104 ust 3 prawa bankowego wynika, iż banku nie obowiązuje, z zastrzeżeniem ust. 4, zachowanie tajemnicy wobec osoby, której dotyczą informacje objęte tajemnicą. Prawo do takiej informacji przysługuje spadkobiercy po posiadaczu rachunku bankowego, albowiem to jego, jako aktualnej strony umowy, dotyczą wszelkie informacje wynikające z prowadzenia rachunku przez bank. Próba ograniczenia dostępu do takich informacji przez bank stanowi, w ocenie Sądu Okręgowego, niedopuszczalne nadużycie uprawnień, które w konsekwencji może prowadzić do niekorzystnych dla niego samego skutków związanych z utratą zaufania przez klientów. Tylko bowiem całkowita transparentność banku wobec swoich klientów - posiadaczy rachunków pozwala na budowanie pomiędzy nimi wzajemnego zaufania, niezbędnego do w powierzenia zasobów finansowych na przechowanie.

Z tej przyczyny brak jest zdaniem Sądu Okręgowego naruszeń przepisów prawa, w tym prawa bankowego w zakresie wskazanym w apelacji.

Zauważyć trzeba również na marginesie, że taka wykładnia przepisu art. 105 ustawy prawo bankowe, jak wskazuje strona pozwana prowadziła do całkowitego pozbawienia prawa do informacji dotyczącej historii rachunku bankowego we wszystkich przypadkach odnoszących się do sytuacji, kiedy spadek dziedziczy jeden spadkobierca, albowiem nigdy wówczas nie będzie toczyć się postępowanie, o jakim mowa w art. 105 ust 2 lit. d. Z powyższych względów Sąd Okręgowy apelację oddalił o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

(...)